

Asia: VN/20721/2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausuttavaa palkansaajan työssäoloehdon pidentämistä koskevasta muutoksesta? (TTL 5 luku)

Yli kuuden, mutta alle 12 kuukauden työhistorialla työssäoloehdon täyttävä työttömäksi jäävä työnhakija saisi jatkossa työttömyyspäivärahan sijasta työmarkkinatukea. Tämä johtaa työmarkkinatukimenojen ja mahdollisesti muiden tukimuotojen, kuten yleisen asumistuen ja toimeentulotuen menojen kasvuun.

Lausuttavaa palkansaajan työssäoloehdon kertymistä koskevista muutoksista? (TTL 5 luku ja asetusmuutokset)

Ei lausuttavaa

Lausuttavaa ansiopäivärahan perusteena olevan palkan määrittelystä? (TTL 6 luku ja asetusmuutokset)

Ei lausuttavaa

Lausuttavaa TTL 5 ja 6 luvun muutosten vaikutuksesta työttömyysetuuden maksamisen työvoimapolitiittisiin edellytyksiin? (TTL 2 ja 2 a luku sekä 14 luvun 1 c §)

Ei lausuttavaa

Lausuttavaa työttömyysetuuden sovittelun suojaosasta luopumisesta? (TTL 4 luku)

Esityksen pääasialliseen sisältöön on kirjattu, että esityksen toimenpiteet ovat osa kannustinloukkujen purkamisen kokonaisuutta. Suojaosasta luopuminen voi kuitenkin johtaa siihen, ettei esimerkiksi lyhyt- tai osa-aikaisen työn vastaanottaminen ole henkilölle kannattavaa. Mikäli lyhyt- ja osa-aikaisten töiden vastaanottaminen ei ole kannattavaa, on mahdollista, että työttömyysjaksot pidentyvät, ja myös kokoaikatyöhön työllistyminen hidastuu. Esityksestä käy ilmi, että muutoksen tarkoituksena on parantaa kannustimia siirtyä osa-aikatyöstä kokoaikatyöhön sekä osassa tapauksissa lisätä työtuntien määrää osa-aikaisessa tai keikkatyössä. Läheskään aina kokoaikatyötä ei kuitenkaan ole saatavilla, ja tällöin jo osa-aikatyön vastaanottamisen tulisi olla henkilölle taloudellisesti kannattavaa.

Lausuttavaa lapsikorotusten poistamisesta? (TTL 6 ja 7 luku)

Riskinä muutoksessa se, että lapsiperheköyhyys lisääntyy, millä voi olla vaikutuksia tällaisten perheiden lasten perusturvallisuuteen. Kovimmin muutos kohdistuu lapsiperheisiin, joissa molemmat vanhemmat ovat työttömiä. Muutoksen myötä yleisen asumistuen ja toimeentulotuen menot todennäköisesti lisääntyvät.

Lausuttavaa omavastuuajan pidentämisestä? (TTL 5 ja 7 luku)

Työttömyysturvan omavastuupäivät palautetaan viidestä seitsemään. Viimeisin kesto koskeva muutos toteutettiin lailla 1138/2017, jolla saatettiin voimaan ns. aktiivimalli. Sittemmin kumotun aktiivimallin yhteydessä ei omavastuuaikaa pidennetty takaisin seitsemään päivään. Nyt suunniteltu muutos vastaa siis tältä osin tilaa, joka oli ennen lain 1138/2017 voimaantuloa, ja vaikutuksiltaan muutoksen voitaneen arvioida olevan esityksen muutoksista pienimpiä.

Lausuttavaa esityksen taloudellisista ja kansalaisvaikutuksista (ml. vaikutukset julkiseen talouteen, työllisyyteen ja kuntiin)?

Voidaan olettaa, että muutosten myötä työmarkkinatuen maksaminen lisääntyy. Todennäköisesti myös muiden tukimuotojen, erityisesti yleisen asumistuen ja toimeentulotuen, maksaminen lisääntyy.

Lausuttavaa muista vaikutuksista (ml. vaikutukset viranomaisiin ja yrityksiin)? TE-hallinnon henkilöstöä edustavaa tahoa pyydetään arvioimaan vaikutuksia TE-hallinnon henkilöstöön ja sen tehtäviin, erityisesti TTL 14 luku 1 c §:n osalta.

Muutosten alkuvaiheessa TE-toimistojen työntekijöiden työtaakka lisääntynee, kun työnhakijoita neuvotaan uusien säännösten sisällöstä. Esityksen mukaisten työttömyysturvan heikentämisten työnhakijoissa mahdollisesti aiheuttama turhautuminen voi kohdistua TE-toimiston asiakastyötä tekeviin asiantuntijoihin.

Lausuttavaa siitä miten muutosten vaikutuksia voitaisiin seurata ja arvioida jälkikäteen?

Muutosten vaikutukset tulisi pyrkiä arvioimaan mahdollisimman pitkälle ennen muutosten toteuttamista. Jälkikäteinen seuranta painottunee eri tukimuotojen käytön lisääntymisen tai vähentymisen seurantaan sekä työttömyyslukujen seurantaan.

Lausuttavaa voimaantulosta ja siirtymäsäännöksestä?

Ei lausuttavaa

Muuta lausuttavaa esityksestä?

Lausuntojen antamiselle varattu aika jäi valitettavan lyhyeksi. Työttömyysetuuksien heikentäminen yhdistettynä sosiaaliturvan muihin tiukennussuunnitelmiin ja myös kaavailtuun työsuhteen irtisanomiskynnyksen laskemiseen voi aiheuttaa kansalaisille taloudellisesti haastavia tilanteita.

Säynätmäki Tuula
Keski-Suomen TE-toimisto

Nyman Janne
Keski-Suomen TE-toimisto